

MARMARA ÜNİVERSİTESİ'NDE MUHASEBE EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN MUHASEBE ALANINA BAKIŞ AÇILARININ DEĞERLENDİRİLMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Hakan ÇELENK¹, Metin ATMACA², Emre HORASAN³

¹Marmara Üniversitesi, İ.İ.B.F. İşletme Bölümü, Öğretim Görevlisi Dr.

²Marmara Üniversitesi, İ.İ.B.F. İşletme Bölümü, Araştırma Görevlisi

³Marmara Üniversitesi, İ.İ.B.F. İşletme Bölümü, Araştırma Görevlisi

A RESEARCH FOR THE EVALUATION OF THE STANDPOINT OF THE ACCOUNTING STUDENTS IN RESPECT OF THE FIELD OF ACCOUNTING AT MARMARA UNIVERSITY

Abstract: In our country, accounting education is given in undergraduate, graduate and doctoral levels in many universities. Accounting education that has been received by the students provides significant knowledge in terms of both business and academic. However, it is not possible to obtain any information pertaining to the effects, success and results of the education without knowing the students' attitude and perception in respect of the accounting and field of accounting. In this context, a survey study was conducted for the evaluation of the standpoint of the undergraduate and graduate (MA and Ph.D.) students in the respect of the field of accounting at the Department of Business of Marmara University Faculty of Economics and Administrative Sciences. Questions that have been asked in the survey were determined to evaluate the standpoint of students to accounting, accounting education, lecturer factor and accounting-related professions. Data obtained from survey were subjected to statistical analysis and the results are interpreted.

Keywords: Accounting, Accounting Education, Field Of Accounting, Accounting Lectures.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ'NDE MUHASEBE EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN MUHASEBE ALANINA BAKIŞ AÇILARININ DEĞERLENDİRİLMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Özet: Ülkemizde muhasebe eğitimi lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde birçok üniversitede verilmektedir. Öğrencilerin almış oldukları muhasebe eğitimi hem iş dünyası açısından hem de akademik açıdan önemli bir bilgi birikimi sunmaktadır. Ancak öğrencilerin aldıkları muhasebe eğitiminden sonra muhasebeye veya muhasebe alanına karşı tutumları ve muhasebeye ilişkin algıları bilinmeden verilen eğitimin etkileri, başarısı ve sonuçları hakkında bir bilgi sahibi olunamamaktadır. Bu bağlamda Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümünde lisans ve lisansüstü (yüksek lisans ve doktora) eğitimi alan öğrencilerin muhasebe eğitimi üzerine bakış açılarını ölçmeye yönelik bir anket çalışması yapılmıştır. Ankette yöneltilen sorular öğrencilerin; muhasebeye, muhasebe eğitimine, muhasebede hoca faktörüne ve muhasebe ile ilgili mesleklere ilişkin bakış açılarını değerlendirmeye yönelik olarak belirlenmiştir. Anket çalışmasından elde edilen veriler istatistiksel analizlere tabi tutulmuş ve sonuçlar yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Muhasebe Eğitimi, Muhasebe Alanı, Muhasebe Dersleri.

I. GİRİŞ

Günümüzde yaşanan yoğun rekabet ve gelişen teknoloji beraberinde iş dünyasında nitelikli insan faktörünü belirgin hale getirmiştir. Bu durum muhasebe eğitimini de derinden etkilemiştir. Muhasebe meslek eğitiminin temel hedefi mesleğe ilişkin olarak öğrencilere bilgi ve becerinin kazandırılmasıdır. Daha açık bir ifadeyle muhasebe eğitimi, finansal bilgileri kullanabilmek için ilgili kişileri eğitmeyi ve yönlendirmeyi amaçlamaktadır [1].

Türkiye'de muhasebe eğitimi üniversitelerde, fakültelerde (4 yıllık) ve meslek yüksek okullarında (2 yıllık) verilmektedir. Ayrıca bazı üniversitelerde yüksek lisans ve doktora düzeyinde muhasebe-finance eğitimi yürütülmektedir. Bu bağlamda çalışmada; muhasebe

eğitimi gören lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitim gören muhasebe öğrencileri tarafından doldurulan anketlerden faydalanılmıştır.

II. MUHASEBE EĞİTİMİ

Ekonominin sağlıklı bir biçimde gelişebilmesi; hükümet, bağlı kurum ve kuruluşlar ile tüm kamunun çıkarlarını gözetecek güvenilir ve çalışkan meslek mensuplarının varlığına bağlıdır. Ayrıca bu meslek mensuplarının meslek örgütüne üye, iyi eğitilmiş ve mesleki ahlak kurallarına bağlı olması gerekir [2]. Muhasebenin meslek mensuplarının ve mesleki kuruluşların, ekonomi ve sosyal yaşam üzerindeki etkileri nedeniyle, muhasebe eğitimi üzerine gerek ulusal ve gerekse de uluslararası alanda birçok çalışma yapılmıştır.

1980'lerin sonlarından itibaren yayımlanan çalışmalarda, muhasebe programlarından mezun olanların günümüz global ve dinamik iş yaşamında etkili olacak bilgi, beceri ve yeteneklerle ve daimi gelişime açık olarak mezun olmalarını sağlayacak şekilde muhasebe eğitiminde yenilik çağırısı yapılmış ve öğrencilere yönelik bu çıktıların elde edilebilmesi için ise; yüzeysel bir yaklaşımdan ziyade derinlemesine bir eğitim yaklaşımı benimsenmesi gerektiği belirtilmiştir [3].

Muhasebe eğitimi almış olan öğrencilerin özel sektör veya kamu sektöründe kariyer planlaması yapabilmeleri için bir takım becerilere sahip olması gerekmektedir. Ancak, mezunların muhasebe bilgi ve becerilerinin yanında girişimci, finansal analist, bağımsız denetçi, derecelendirme uzmanı, değerlendirme uzmanı, iç denetçi bilgi ve becerilerine de sahip olması gerekmektedir [4]. Öğrenciler, kariyer odaklı muhasebe dersleri alarak, muhasebenin kayıt tutma işlevinin ötesinde bu bilgileri yorumlayıp çözümler üretebilme ve aynı zamanda bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanabilmelidirler. Ayrıca öğrencilerin, kariyer imkânları ve hedefleri doğrultusunda uygulamacılar ile iletişim kurmaları, ortak projeler ve uygulama geliştirmeleri desteklenmeli, mesleki kuruluşlar ile iletişimleri sürekli sağlanmalı ve öğrencilere internet ve kütüphaneler yardımı ile öğrenme alışkanlık ve becerisi kazandırılmalıdır [4].

İş dünyasında muhasebenin fonksiyonlarını destekleyen esas, üniversitelerde muhasebe eğitiminin geliştirilmesi ve güncelleştirilmesidir. Ancak muhasebe eğitimindeki en önemli problemlerden biri, ders programının içerik ve düzeninden kaynaklanmaktadır. Bu problem ders programına daha fazla ders eklemek veya daha fazla ödev vermekle çözülecek bir problem değildir. Problemin çözümü için atılacak en önemli adımlardan birisi; ders programında esaslı değişiklikler yapılmasıdır. Geleneksel anlamdaki muhasebe ders programı, iyi bir muhasebeci olmayı teşvik ederken, iş dünyası ise iyi bir iş adamına ihtiyaç duyduğunu açıkça göstermiştir. Ayrıca iş dünyası; finansal bilgi, ticaret kanunu, matematik ve istatistik, takım çalışması, iş ahlakı konularına ilişkin muhasebe derslerinin daha fazla vurgu yapmasını istemektedir [5].

III. MUHASEBE EĞİTİMİNE İLİŞKİN LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Uluslararası alanda muhasebe eğitimi ile ilgili yapılan bazı önemli çalışmalar şu şekilde özetlenebilir:

Byrne (2005), muhasebe öğrencilerinin motivasyon ve beklentilerini konu alan çalışmada muhasebe alanında kariyer planlarını etkileyen değişkenleri; getiri, iş çeşitliliği, açık pozisyon, iş güvenliği, meslekte yükselme fırsatı ve esnek kariyer fırsatları olarak saymıştır [3]. Başarılı bir muhasebe

eğitimi için ders programının önemi kadar, muhasebe eğitimi verenlerin, öğrencilerin umut ve beklentilerini dikkate alarak motivasyon sağlamasının da önemini vurgulamıştır [3].

Diğer yandan Dosch ve Wambsganss (2006), iş dünyası ve muhasebe eğitimini beraber ele aldığı çalışmalarında; iş çevresinin profesyonel çalışanları etkilediği gibi muhasebe eğitimini de etkilediğini ileri sürmüşlerdir. İş yaşamındaki problemlerin bir sebebi olabilme yönünde muhasebe eğitiminin de kritik edilmesi gerektiğini, ancak iş uygulamalarının ve iş çevresinin de kritik edilmediği sürece sadece muhasebe eğitiminin kritiğe tabi tutulmasının eksik kalacağını vurgulamışlardır. Kısaca; iş yaşamında, muhasebe eğitiminden başka ve daha çok etik olmayan, illegal davranışlarla ilgili problemlerin de ortaya çıkabileceğini belirtmiştir [6].

Cheng (2007), muhasebe ders programları üzerine yaptığı çalışmada; globalizasyonun ve gelişen ekonominin etkilerinden dolayı, muhasebe eğitimi sağlayanlarla (öğretim elemanları ve öğrenciler), muhasebe eğitimini talep edenlerin (firmalar) beklentileri arasında açık bir farklılık olduğu üzerinde durmuştur. Cheng, üniversitelerin muhasebe eğitimini güncelleştirmek ve geliştirmek için aşağıdaki 5 direktifi takip etmesi gerektiğini öne sürmüştür [5]:

1. Temel muhasebe, maliyet muhasebesi, yönetim muhasebesi ve denetim ders programına dahil edilmelidir.
2. İş İngilizcesi, İngilizce görüşme, iletişim yetenekleri, e-ticaret, stratejik maliyet yönetimi ve ERP yukarıdaki derslere ek olarak verilmelidir.
3. Öğrenciler ilgi alanlarına göre işveren ve ileri çalışma gruplarına bölünmelidir.
4. Vaka çalışmalarına daha fazla vurgu yapılmalı ve yer verilmelidir.
5. Daha esnek bir öğretim yılı tasarlanmalıdır.

Hurt (2007) ise, muhasebede öğretilmesi gerekenler üzerine yaptığı çalışmada; muhasebe bilgisinin gelişimini, toplumdaki rolünü, etkisini ve potansiyel davranışsal etkilerini anlayabilmek için birden çok disiplini ilgilendiren bakış açılarını vurgulamıştır. Hurt, bu bakış açılarını aşağıdaki gibi gruplandırmıştır [7]:

- **Tarih:** Muhasebenin tarihi gelişimi.
- **Politika:** Muhasebe politikalarının, kurallarının ve bilgisinin politik süreçle ilişkili olarak gelişimi.
- **Ekonomi:** Muhasebe bilgisinin ekonomik

etkilerinin değerlendirilmesi.

• **Antropoloji:** Muhasebe ve ulusal kültür arasındaki ilişkinin belirlenmesi.

• **Davranış (Psikoloji):** Muhasebe bilgi ve sürecinin davranışsal etkilerinin özellikle de etik konularının incelenmesi.

Hurt, yukarıda sayılan bakış açılarını kazandıktan sonra öğrencinin, muhasebede standart belirleme sürecini tanımlayıp etüt etme, muhasebe kurallarının ve mali tabloların gelişiminin ana hatlarını çıkarma, muhasebe sürecinin ve kurallarının gelişimi ile ulusal kültür arasında bağlantı kurma, ekonomik ve davranışsal perspektiflerden muhasebe ve mali tabloların analitik sürecini etüt etme ve karar almaya temel olacak şekilde muhasebe bilgisini yorumlama becerisi ve yeteneği elde edeceğini ileri sürmüştür [7].

Mısırlıoğlu (2008), İngiltere’de öğretim ve öğrenme deneyimi üzerine yaptığı çalışmada; muhasebe eğitiminde öğrenci odaklı öğretim yaklaşımını vurgulamaktadır. Bu yaklaşımda, ilgili konularda kısa soru ve cevaplarla ve konu ile ilgili kritik sorularla öğrencinin konuya ilgisi sağlanmalıdır. Ayrıca; öğrenciye verilecek olan bilgi, öğrencilerin ihtiyaçlarına göre ve diğer disiplinlerle ilişki kurabilecek şekilde düzenlenmelidir. Ders programı ve dersler, öğrencilerin amaçları da dikkate alınarak planlanmalıdır [8].

Diğer yandan, ulusal alanda muhasebe eğitimi ile ilgili yapılan çalışmalar, genellikle Meslek Yüksek Okulları (MYO) ile bazı fakültelerin ilgili bölüm öğrencilerine yöneliktir. Bu bağlamda literatüre katkı sağlayan ulusal çalışmaların bazıları şu şekilde özetlenebilir:

Demir ve Çam (2006) muhasebe bölümü öğrencilerinin, muhasebe öğreniminde başarı düzeyini olumsuz etkileyen faktörler üzerine yaptıkları çalışmada; öğrencilerin muhasebe bölümünde okumaktan memnuniyet duydukları, tekrar muhasebe bölümünü seçmede istekli oldukları yönünde sonuçlar ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğrencilerin, muhasebe öğreniminde başarıyı olumsuz yönde etkileyen en önemli faktörlerin sırasıyla; temel bilgi seviyesinin yetersizliği, ders işleme tarzının yanlışlığı, uygulama düzeyinin yetersizliği [9].

Kaya (2007) tarafından, öğrencilerin ilk muhasebe dersini nasıl algıladıklarına ve sonraki dönemlerde muhasebeye ilişkin tercihlerinde etkili olup olmadığına yönelik yaptığı bir çalışmada; öğrencilerin muhasebe dersinin dönem başı ve dönem sonu algılanmaları arasında önemli değişimler ortaya çıkmıştır. Ayrıca

öğrencilerin, dersin zaman alıcı ve zor olması açısından ortak düşünceye sahip oldukları tespit edilmiştir [10].

Özcan, Ünal ve Helhel (2009), Akdeniz Üniversitesi bünyesinde yer alan bir Meslek Yüksek Okulu’nun muhasebe bölümü öğrencilerine yönelik olarak cinsiyet ve öğretim durumunun mesleğe karşı tutumunu değerlendirdikleri çalışmalarında; öğrencilerin öğrenim gördükleri programdan memnun kaldıkları, eğitimlerinin iş bulmada önemli katkılar sağlayacağı ve toplumun mesleğe bakışının pozitif yönde olduğunu tespit etmişlerdir. Bu bağlamda araştırmaya dahil olan öğrenciler muhasebe mesleğine olumlu yönde yaklaşmışlardır [11].

Benzer şekilde Erol ve Atmaca (2004), Meslek Yüksek Okullarında yaptıkları çalışmalarında; öğrencilerin mesleki eğitimlerini tamamladıktan sonra kariyerlerini muhasebe alanında planladıklarını ve eğitim düzeylerinden memnun kaldıklarını [12], Yardımcıoğlu ve Büyükşalvarcı (2007) ise; muhasebe öğrencilerinin, muhasebe derslerinden tatmin olma düzeyinin yüksek olduğunu tespit etmişlerdir [1].

Uyar (2008), uluslararası eğitim standartları ve muhasebe eğitimi üzerine yazmış olduğu makalesinde, konu ile ilgili Türkiye’de ki literatürü aşağıdaki gibi özetlemiştir [2]: Sürmeli (2007) muhasebe eğitiminde yaşanan gelişmelere değinmiş ve muhasebe eğitiminin; etik, muhasebenin kavramsal boyutu, yazılı, sözlü ve kişisel etkili iletişim becerileri, iş dünyası, sosyal bilimler, teknolojik bilgi ve yapılandırılmamış karmaşık olayları algılama yeteneği gibi konuları içermesi gerektiğini belirtmiştir. Sultanoğlu ve Diğerleri (2007) muhasebe derslerini lisans ve yüksek lisans aşamasında yeniden ele almışlardır. Elde edilen bulgulara göre; muhasebe eğitiminde zorunlu derslerin yanında öğrencilerin ilgi alanlarına yönelik seçmeli derslere ağırlık verilmeli, yüksek lisans aşamasında programların amaçları net olarak belirlenmeli ve profesyonel muhasebecilere yönelik dersler verilmeli, doktora eğitiminde de daha fazla araştırma teknikleri ve yöntemleri yer almalıdır. Beyazıtlı (2000) Türkiye’de muhasebe eğitiminin tüm üniversitelerde benzer olduğunu ve muhasebe eğitiminin işletme bölümü içerisindeki ağırlığının yüzde 16 olduğunu saptamıştır. Uslu’ya (1999) göre ise; bilgi teknolojisindeki gelişmeler muhasebe eğitimi; işlenen konular, kullanılan eğitim yöntemleri ve kullanılan eğitim araç ve gereçleri olmak üzere üç farklı alanda etkilemektedir.

IV. MUHASEBE EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN MUHASEBE ALANINA İLİŞKİN BAKIŞ AÇILARINI ÖLÇMEYE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Bu çalışma, Marmara Üniversitesi bünyesinde lisans ve lisansüstü düzeyde muhasebe eğitimi alan

öğrencilere yönelik olarak yapılmıştır. Bu bağlamda çalışmanın bu bölümünde; araştırmanın metodolojisi, araştırma sonucunda elde edilen verilerin istatistiksel analizleri sonucu elde edilen bilgilerin karşılaştırmalı tablolar yardımıyla sunulması ve yorumlanması yer almaktadır.

IV.1. Araştırmanın Metodolojisi

IV.1.1.Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, muhasebe öğrencilerinin muhasebe alanına yönelimini, bu yönelimde etkili olan faktörleri ve öğrencilerin muhasebe alanına yaklaşımlarını belirlemeyi amaçlamaktadır.

IV.1.2.Araştırmanın Hedef Kitleleri

Bu çalışmanın hedef kitleleri, Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. (Türkçe) İşletme Bölümü Muhasebe Finansman Uzmanlık Dalı öğrencileri ve Marmara Üniversitesi S.B.E., Muhasebe Finansman Yüksek Lisans, Doktora ve Finansal Piyasalar ve Yatırım Yönetimi Yüksek Lisans programlarının öğrencileridir.

IV.1.3.Araştırmanın Kapsamı ve Kısıtları

Araştırma, Marmara Üniversitesi Türkçe İşletme bölümünde eğitim faaliyetini sürdüren lisans son sınıf öğrencileri, yüksek lisans ve doktora ders aşamasındaki öğrencilerden muhasebe dersi alan öğrenciler çalışma için seçilmiş ve çalışma 103 kişi üzerinde uygulanmıştır. Araştırmaya Marmara Üniversitesi Türkçe işletme bölümünde muhasebe uzmanlık alanını seçmiş lisans dördüncü sınıf öğrencilerinden 33 kişi, yüksek lisans öğrencilerinden 53 kişi ve doktora öğrencilerinden 17 kişi katılmıştır.

IV.1.4.Araştırmada Kullanılan Yöntem

Bu ampirik çalışma için veri toplama yöntemi olarak, anket tekniği kullanılmıştır. Yöntemin uygulanması için 22 sorudan oluşan bir anket formu hazırlanmıştır. Nelson, Venzryk, Quirin ve Kovar'ın [13] (2008), Muhasebe Okulları Federasyonu tarafından (Federation of Schools of Accountancy-FSA) 2000 ve 2006 yıllarında muhasebe öğrencilerinin niteliklerindeki değişimlerini belirlemeye yönelik yaptığı anket sonuçlarını değerlendirdikleri araştırma makalesi esas alınarak anket soruları düzenlenmiştir.

Birinci bölümde araştırmaya katılanların demografik özellikleri, ikinci bölümde, ankete katılan öğrencilerin muhasebe alanına yönelimi, üçüncü bölümde ankete katılan öğrencilerin muhasebeye eğilimde muhasebe dersi ve hoca faktörünün etkisine yer

verilmiştir. Dördüncü bölümde ise ankete katılan öğrencilerin muhasebe alanına yaklaşım düzeyi ortaya konulmuştur.

IV.1.5.Araştırma Verilerinin Değerlendirilmesi

Bilgilerin tasnif edilmesinde ve dökümünün elde edilmesinde SPSS for Windows istatistik programının 11,0 versiyonu kullanılmıştır. Ankete kullanılan soruların birçoğunun kapalı uçlu olması elde edilen verilerin elektronik ortama aktarılmasında çok büyük kolaylık sağlamıştır. Buda daha hızlı ve daha doğru değerlendirmenin ortaya çıkmasında etkili olmuştur. Ankete elde edilen veriler, n dağılımları ile n dağılım tabloları düzenlenerek değerlendirilmiş ayrıca çapraz tablolar (Crosstabulation), yani iki değişkenin karşılıklı alt seçeneklerini birlikte gösteren Tablolar hazırlanmıştır.

IV.2. Araştırmada Elde Edilen Bulguların Analizi ve Değerlendirilmesi

Ankete yönelik analizlerin yapıldığı bu bölümde; araştırmaya katılanların demografik özellikleri, öğrencilerin muhasebe alanına yönelimi ve öğrencilerin muhasebeye eğiliminde muhasebe dersi ve hoca faktörünün etkisi ve öğrencilerin muhasebe alanına yaklaşım düzeyi analiz edilip, değerlendirilmeye tabi tutulmuştur.

IV.2.1.Araştırmaya Katılanların Demografik Özellikleri

Ankete katılan öğrencilerin demografik özelliklerinin ortaya konması değerlendirilmesi amacıyla, öğrencilere 5 soru yöneltilmiştir. Bu soruları ankete katılan 103 öğrenci cevaplandırmıştır.

IV.2.1.1.Cinsiyet ve Yaş Durumları

Anket çalışmasında demografik özelliklerle ilgili ilk soru ankete katılan öğrencilerin cinsiyet ve yaş durumlarının tespit edilmesine yöneliktir.

Tablo.1. Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımları

	n	%
Erkek	54	52,43
Kadın	49	47,57
Toplam	103	100,00

Tablo.1'de araştırmaya katılan öğrencilerin %52,43'ü erkek, %47,57'si ise kız öğrencilerden oluşmaktadır. Ankete katılan öğrenciler içinde erkek öğrencilerin oranının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo.2. Öğrencilerin Yaş Dağılımları

	20 - 24		25 - 30		31 - 36		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lisans	33	32,04	-	-	-	-	33	32,04
Yüksek Lisans	29	28,16	19	18,45	5	4,85	53	51,46
Doktora	2	1,94	8	7,76	7	6,80	17	16,50
Toplam	64	62,14	27	26,21	12	11,65	103	100,00

Tablo.2'ye bakıldığında öğrencilerin yaş durumları görülmektedir. Öğrencilerin % 62,14'ü 20 – 24 yaş aralığındadır. Bunların %32,04'ü lisans, % 28,16'sı yüksek lisans ve %1,94'ü doktora öğrencisidir. Yine öğrencilerin %26,21'i 25 – 30 yaş, %11,65'i 31 – 36 yaş aralığındadır ve tamamı yüksek lisans ve doktora öğrencisidir.

IV.2.1.2. Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise ve Devam Eden Eğitimleri

Anketin bu kısmında ise öğrencilerin mezun oldukları liseler ve devam eden eğitimleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışma açısından öğrenci kalitesinin ortaya konmasında önemli bir veridir.

Tablo.3. Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türleri

	n	%
Düz Lise	31	30,10
Anadolu Lisesi	25	24,28
Fen Lisesi	3	2,91
Süper Lise	24	23,30
Meslek Lisesi	12	11,65
Diğer	8	7,76
Toplam	103	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin mezun oldukları liselere ait bilgiler Tablo 3'te görüldüğü gibidir. Buna göre mezun olunan liselere bakıldığında düz lise %30,10 ile en büyük paya sahiptir. Anadolu liselerinden mezun olanların oranı %24,28 , süper liseden mezun olanların oranı %23,30 , meslek liselerinden mezun olanların oranı %11,65'dir. En düşük orana (% 2,91) fen lisesi sahiptir. Geriye kalan % 7,76'sı ise diğer seçeneği içinde yer alan özel liselerden mezun olmuştur.

Tablo.4. Öğrencilerin Devam Eden Eğitimi

	n	%
Lisans	34	33,01
Yüksek Lisans	52	50,49
Doktora	17	16,50
Toplam	103	100,00

Araştırmaya katılan öğrencilerin devam eden eğitimleri Tablo.4'de görüldüğü gibidir. Öğrencilerden % 33,01'i lisans eğitimine, % 51,49'u yüksek lisans

eğitimine ve % 16,50'si ise doktora eğitimine devam etmektedir.

Tablo.5. Öğrencilerin Herhangi Bir Yabancı Dil Sınavına Girip Girmedikleri

	n	%
KPDS	13	12,62
ÜDS	7	6,80
TOEFL	5	4,85
Girmedim	73	70,88
Diğer	5	4,85
Toplam	103	100,00

Tablo.5'de görüldüğü gibi, öğrencilerin % 70,88'i herhangi bir yabancı dil sınavına girmemiştir. Ankete katılan öğrencilerin yalnızca % 29,12'si herhangi bir yabancı dil sınavına katılmışlardır. Herhangi bir yabancı dil sınavına giren öğrencilerden % 12,62'si KPDS, % 6,80 ÜDS ve % 4,85 TOEFL'a girmiştir.

IV.2.2. Ankete Katılan Öğrencilerin Muhasebe Alanına Yönelimi

Araştırma kapsamında, anketin bu bölümünde öğrencilerin muhasebe alanına yöneliminin hangi dönemde ve ne şekilde olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır.

IV.2.2.1. Öğrencilerin Muhasebe Alanına İlk Yönelimi

Tablo.6. Öğrencilerin Muhasebe Alanına Yöneldiği Dönem

	n	%
Lise	16	15,53
Lisans	62	60,19
Lisansüstü	25	24,28
Toplam	103	100,00

Öğrencilerin muhasebe alanına yöneldiği dönem Tablo 6'da görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin % 60,19'unun muhasebe alanına yöneliminin lisans döneminde olduğu görülmektedir. Öğrencilerin % 24,28'inin muhasebe alanına lisansüstü dönemde yöneldiği ve % 15,53'ünün ise lise döneminde bu mesleğe yöneldiği görülmektedir. Buradan da anlaşılacağı gibi öğrencilerin % 84,47 gibi büyük bir kısmının muhasebe alanına yönelimi üniversite döneminde olmuştur.

Tablo.7. Cinsiyete Göre Muhasebe Alanına Yönelim Dönemi (Crosstabulation)

	Erkek		Kadın		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Lise	11	20,37	5	10,20	16	15,53
Lisans	32	59,26	30	61,23	62	60,19
Lisansüstü	11	20,37	14	28,57	25	24,28
Toplam	54	100,00	49	100,00	103	100,00

Cinsiyete göre öğrencilerin muhasebe alanına yöneldiği dönemi gösteren Tablo.7'deki karşılaştırmaya bakıldığında bayan öğrencilerin % 61,23'ü ve erkek öğrencilerin % 59,26'sının üniversite döneminde muhasebe alanına yöneldikleri görülmektedir.

Tablo.8. Öğrencilerin Muhasebe Alanını Ciddi Biçimde Dikkate Aldıkları Dönem

	N	%
Lise	11	10,68
Lisans	62	60,19
Lisansüstü	30	29,13
Toplam	103	100,00

Öğrencilerin muhasebe alanını ne zaman ciddi biçimde dikkate aldıkları Tablo.8'de görülmektedir. Öğrencilerin % 60,19'unun muhasebe alanını ciddi biçimde dikkate almalarının üniversite döneminde olduğu, % 29,13'ünün muhasebe alanını lisansüstü dönemde ciddi biçimde dikkate aldıkları ve % 10,68'inin ise lise döneminde bu alanı ciddi biçimde dikkate aldıkları görülmektedir. Buradan da anlaşılacağı gibi öğrencilerin % 89,32 gibi büyük bir oranı muhasebe alanını üniversite döneminde ciddi biçimde dikkate almıştır.

Tablo.9. Cinsiyete Göre Muhasebe Alanının Ciddi Biçimde Dikkate Alındığı Dönem (Crosstabulation)

	Erkek		Kadın		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Lise	7	12,96	4	8,16	11	10,68
Lisans	30	55,56	32	65,31	62	60,19
Lisansüstü	17	31,48	13	26,53	30	29,13
Toplam	54	100,00	49	100,00	103	100,00

Cinsiyete göre öğrencilerin muhasebe alanını ne zaman ciddi biçimde dikkate aldıkları Tablo 9'da sunulmuştur. Buna göre araştırmaya katılan erkek öğrencilerin % 55,56'sının muhasebe alanını ciddi biçimde dikkate almalarının üniversite döneminde olduğunu belirtmektedir. Yine aynı şekilde bayan öğrencilerin % 65,31'inin muhasebe alanını ciddi biçimde dikkate almaları lisans döneminde olmuştur. Erkek öğrencilerde lise döneminde bu düşünce % 12,96 ile bayan öğrencilere göre daha yoğunluktadır.

Tablo.7 ve 9 genel olarak incelendiğinde, erkek ve bayan öğrencilerin muhasebe alanına yönelimi ile muhasebe alanını ne zaman ciddi biçimde dikkate aldığı soruna verilen cevaplar içerisinde lisans döneminde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Buna karşın lise döneminde hem erkek hem de bayanlarda anlamlı bir fark ortaya çıkarken, lisansüstünde yalnızca erkeklerde anlamlı bir fark ortaya çıkmaktadır.

Tablo.10. Muhasebe Mesleğinde Çalışan ve Yakın Bir Tanıdık

	n	%
Yok	26	25,25
Var	77	74,75
Toplam	103	100,00

Araştırmaya katılan öğrencilerden muhasebe mesleğinde çalışan ve yakın olarak tanıdığımız biri / birilerinin olup olmadığı sorusuna, Tablo.10'da öğrencilerin % 74,75'i var cevabını vermiştir. Öğrencilerden % 25,25'i ise tanıdıklarının olmadığını belirtmişlerdir. Verilen cevaplardan da görüldüğü gibi öğrencilerin büyük bir kısmının muhasebe mesleğinde çalışan yakın tanıdıklarının olduğu görülmektedir.

Tablo.11. Muhasebeyi Seçmeye Yönelik Kararda Etkili Olan Muhasebe Mesleğinde Bir Tanıdık

	n	%
Yok	57	55,34
Var	46	44,66
Toplam	103	100,00

Tablo.11'de bakıldığında öğrencilerin % 55,34'ünün muhasebeyi seçmeye yönelik kararlarında etkili olan muhasebeci bir tanıdıklarının olmadığını, buna karşın % 44,66'sı ise muhasebeyi seçmeye yönelik kararlarında etkili olan muhasebeci bir tanıdıklarının olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo.12. Öğrencilerin Muhasebe Alanını Seçmeden Önce Başka Bir Kariyer Planı Olup Olmadığı

	n	%
Yok	40	38,84
Var	63	61,16
Toplam	103	100,00

Araştırmaya katılan öğrencilerin muhasebe alanını seçmeden önce başka bir kariyer planları olup olmadığı sorusu için Tablo.12 incelendiğinde, öğrencilerin % 38,84'ü muhasebe alanını seçmeden önce başka bir kariyer planı olmadığını söylemişlerdir. Buna karşılık öğrencilerin % 61,16'sı muhasebe alanını seçmeden önce başka bir kariyer planı olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo.10, 11 ve 12’de elde edilen sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde muhasebe mesleğinde çalışan ve yakın olarak tanıdığımız biri / birilerinin olup olmadığı sorusu ile muhasebeyi seçmeye yönelik kararlarında etkili olan muhasebeci bir tanıdıklarının olup olmadığı sorusuna verilen cevaplarda anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Her ne kadar öğrencilerin muhasebeyi seçmeye yönelik kararlarında yakın tanıdıklarının çok etkili olmadığı görülsede, öğrencilerin büyük bir kısmının muhasebe mesleğinde çalışan ve yakın olarak tanıdığı biri / birilerinin olmasının bu alanın seçiminde etkili olduğu söylenebilir. Hatta öğrencilerin büyük bir kısmının muhasebeye yönelmeden önce başka alanlarda kariyer yapmayı istedikleri gözlenirken, sonrasında muhasebe alanına yönelmelerinde, muhasebe alanında çalışan tanıdıklarının etkisinin olduğu söylenebilir.

IV.2.3.Muhasebeye Eğilimde Muhasebe Dersi ve Hoca Faktörünün Etkisi

IV.2.3.1.Muhasebeye Eğilimde Muhasebe Derslerinin Etkisi

Öğrencilerin muhasebeye eğilimlerinde muhasebeye ilişkin alınan ilk derslerin etkisi Tablo.13’de görüldüğü gibidir.

Tablo.13. Muhasebeye İlişkin Alınan İlk Dersin Mesleğe Yönelik Etkisi

	n	%
Çok Olumlu	13	12,62
Olumlu	56	54,37
Ne Olumlu Ne Olumsuz	23	22,33
Olumsuz	8	7,77
Çok Olumsuz	3	2,91
Toplam	103	100,0

Tablo 13’e bakıldığında muhasebeye ilişkin alınan ilk dersin mesleğe yönelik etkisinin olumlu yönde olduğunu düşünen öğrencilerin oranı % 66,99’dur. Burada karasızların oranı % 22,33 iken, % 10,68’i muhasebeye ilişkin alınan ilk dersin mesleğe yönelik etkisinin olumsuz olduğunu düşünmektedir.

Tablo 14: Cinsiyete Göre Muhasebeye İlişkin Alınan İlk Dersin Mesleğe Yönelik Etkisi (Crosstabulation)

	Erkek		Kadın		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Çok Olumlu	10	18,52	3	6,12	13	12,62
Olumlu	29	53,70	27	55,10	56	54,37
Ne Olumlu Ne Olumsuz	10	18,52	13	26,53	23	22,33
Olumsuz	5	9,26	4	8,16	8	7,77
Çok Olumsuz	-	-	2	4,09	3	2,91
Toplam	54	100,00	49	100,00	103	100,00

Cinsiyet ve muhasebeye ilişkin alınan ilk dersin mesleğe yönelik etkisi Tablo.14’de sunulmuştur. Buna göre, araştırmaya katılan erkek öğrenciler ile bayan öğrenciler arasında olumlu olduğu düşüncesi noktasında önemli bir farkın olmadığı görülmeye karşın çok olumludur düşüncesinde fark ortaya çıkmaktadır. Erkeklerin % 18,52’si muhasebeye ilişkin alınan ilk dersin mesleğe yönelik etkisi çok olumludur derken, bayan öğrencilerin yalnızca % 6,12’si çok olumludur demiştir.

Tablo.15: Muhasebe Alanına Yönelmede Derslerin Etkisi

	n	%
Mali Tablolar Analizi	28	27,19
Finansman Yönetimi	26	25,24
Maliyet ve Yönetim Muhasebesi	24	23,30
Diğer	10	9,71
Muhasebe Denetimi	9	8,74
Muhasebe Standartları	4	3,88
Muhasebe Hukuk İlişkileri	2	1,94
Toplam	103	100,00

Tablo.15’e göre ankete katılan öğrencilerin % 27,19’u muhasebe alanına yönelmelerinde en fazla etkili olan dersin Mali Tablolar Analizi olduğu görülmüştür. Bunu % 25,24 ile Finansal Yönetim ve 23,30 ile Maliyet ve Yönetim Muhasebesi dersi izlemektedir. Diğer dersler ise (Genel Muhasebe, Envanter Bilanço ve Dönem Sonu İşlemleri dersi) % 9,71 olarak görülmektedir.

Tablo.16. Cinsiyete Göre Muhasebe Alanına Yönelmede Derslerin Etkisi (Crosstabulation)

	Erkek		Kadın		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Mali Tablolar Analizi	13	24,07	15	30,61	28	27,19
Finansman Yönetimi	14	25,93	12	24,49	26	25,24
Maliyet ve Yönetim Muhasebesi	12	22,22	12	24,49	24	23,30
Diğer	6	11,11	4	8,16	10	9,71
Muhasebe Denetimi	4	7,41	5	10,21	9	8,74
Muhasebe Standartları	3	5,56	1	2,04	4	3,88
Muhasebe Hukuk İlişkileri	2	3,70	-	-	2	1,94
Toplam	54	100,00	49	100,00	103	100,00

Muhasebe alanına yönelmede hangi dersin etkisinin daha fazla olduğuna cinsiyet açısından bakıldığında (Tablo.16) toplamda % 27,19 ile birinci sırada yer alan Mali Tablolar Analizi dersinin, erkek öğrencilerin % 24,07’sinde ve bayan öğrencilerin % 30,61’inde muhasebe alanına yönelmede etkili olduğu görülmüştür.

Tablo.17. Muhasebe Alanına Yönelmede Hangi Derslerin Etkisi Verileriyle Muhasebeye İlişkin Alınan İlk Dersin Mesleğe Yönelik Etkisi Verilerinin Karşılaştırılması (Crosstabulation)

	Çok Olumlu		Olumlu		Ne Olumlu Ne Olumsuz		Olumsuz		Çok Olumsuz		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mali Tablolar Analizi	2	14,29	20	37,04	3	15,00	2	20,00	1	20,00	28	27,19
Finansman Yönetimi	3	21,43	14	25,93	6	30,00	2	20,00	1	20,00	26	25,24
Maliyet ve Yönetim Muhasebesi	2	14,29	13	24,07	4	20,00	3	30,00	2	40,00	24	23,30
Diğer	4	28,56	3	5,56	2	10,00	1	10,00			10	9,71
Muhasebe Denetimi	3	21,43	2	3,70	3	15,00	-	-	1	20,00	9	8,74
Muhasebe Standartları	-	-	1	1,85	2	10,00	1	10,00	-	-	4	3,88
Muhasebe Hukuk İlişkileri	-	-	1	1,85	-	-	1	10,00	-	-	2	1,94
Toplam	14	100,00	54	100,00	20	100,00	10	100,00	5	100,00	103	100,00

Bu dersin muhasebe alanına yönelmede etkili olduğuna yönelik verilen cevaplar içinde erkek ve bayanlar arasında belirgin bir fark görülmektedir. İkinci sırada toplamda % 25,24 ile Finansal Yönetim dersi gelmektedir. Erkek öğrencilerden % 25,93'ü ve bayan öğrencilerden % 24,49'u bu dersin muhasebe alanına yönelmede etkili olduğunu ifade etmişlerdir. Üçüncü sırada % 23,30 ile Maliyet ve Yönetim Muhasebesi gelmektedir. Erkek öğrencilerin % 22,22'si ve bayan öğrencilerin % 24,49'u muhasebe alanına yönelmede bu dersin etkili olduğu görülmüştür.

Tablo.17. muhasebeye ilişkin alınan ilk dersin mesleğe yönelik etkisine verilen cevaplarla, muhasebe alanına yönelmede hangi dersin etkisinin daha fazla olduğuna yönelik verilen cevaplar karşılaştırılmıştır. Muhasebeye ilişkin alınan ilk dersin mesleğe yönelik etkisi olumludur diyenlerin % 37,04'ü muhasebe alanına yönelmede Mali Tablolar Analizi dersinin, %25,93'ü Finansal Yönetim dersinin ve % 24,07'si Maliyet ve Yönetim Muhasebesi dersinin muhasebe alanına yönelmede daha etkili olduğunu ifade etmişlerdir.

IV.2.3.2.Muhasebeye Eğilimde Eğitimci/Hoca Faktörü

Tablo 18'de öğrencilerin muhasebeye eğilimlilerin de eğitimci/hoca faktörü ne kadar etkilidir sorusuna ilişkin sonuçlar yer almaktadır.

Tablo.18. Muhasebe Alanının Seçiminde Eğitimci/Hoca Faktörü

	n	%
Çok Etkili	51	49,52
Etkili	39	37,86
Ne Etkili Ne Etkisiz	9	8,74
Etkisiz	4	3,88
Çok Etkisiz	-	-
Toplam	103	100,0

Tablo.18'e bakıldığında muhasebe alanının seçiminde eğitimci/hoca faktörünün ne kadar etkili olduğu görülmektedir. Eğitimci/hoca faktörünün muhasebe alanına yönelmede etkisinin büyük olduğunu düşünen öğrencilerin oranı % 87,38'dir. Burada, eğitimci / hoca faktörünün muhasebe alanına yönelmede etkisinin olmadığını düşünen öğrencilerin oranı sadece % 3,88'dir.

Tablo.19. Cinsiyete Göre Muhasebe Alanının Seçiminde Eğitimci/Hoca Faktörü Verilerinin Karşılaştırılması (Crosstabulation)

	Erkek		Kadın		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Çok Etkili	24	44,44	27	55,10	51	49,52
Etkili	24	44,44	15	30,61	39	37,86
Ne Etkili Ne Etkisiz	4	7,41	5	10,21	9	8,74
Etkisiz	2	3,71	2	4,08	4	3,88
Çok Etkisiz	-	-	-	-	-	-
Toplam	54	100,00	49	100,00	103	100,00

Tablo.19'da muhasebe alanının seçiminde eğitimci/hoca faktörü mesleğe yönelik etkisi ve cinsiyet faktörü beraber incelenmiştir. Buna göre, araştırmaya katılan erkek öğrenciler ile kız öğrenciler arasında eğitimci/hoca faktörünün etkili olduğu düşüncesi ortaktır. Erkeklerin % 88,88'i, bayan öğrencilerin % 85,71'i eğitimci/hoca faktörünün etkili olduğunu düşünmektedir.

Tablo 20: Muhasebe Alanının Seçiminde Eğitimci/Hoca Faktörü Verileriyle Muhasebe Alanına Yönelmede Derslerin Etkisi Verilerinin Karşılaştırılması (Crosstabulation)

	Çok Etkili		Etkili		Ne Etkili Ne Etkisiz		Etkisiz		Çok Etkisiz		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mali Tablolar Analizi	12	25,00	12	33,33	4	36,36	-	-	-	-	28	27,19
Finansman Yönetimi	12	25,00	8	22,22	2	18,18	3	50,00	1	50,00	26	25,24
Maliyet ve Yönetim Muhasebesi	11	22,92	7	19,44	4	36,36	2	33,33	-	-	24	23,30
Diğer	5	10,42	4	11,11	-	-	-	-	1	50,00	10	9,71
Muhasebe Denetimi	6	12,50	2	5,56	1	9,10	-	-	-	-	9	8,74
Muhasebe Standartları	1	2,08	2	5,56	-	-	1	16,67	-	-	4	3,88
Muhasebe Hukuk İlişkileri	1	2,08	1	2,78	-	-	-	-	-	-	2	1,94
Toplam	48	100,00	36	100,00	11	100,00	6	100,00	2	100,00	103	100,00

Tablo.20’de muhasebe alanının seçiminde eğitimci/hoca faktörünün etkisine verilen cevaplarla muhasebe alanına yönelmede hangi dersin etkili olduğuna ilişkin cevaplar karşılaştırılmıştır. Muhasebe alanının seçiminde eğitimci/hoca faktörü çok etkili diyenlerin % 25’i ve etkili diyenlerin % 33,33’ü muhasebe alanına yönelmede Mali Tablolar Analizi dersinin etkili olduğunu ifade etmişlerdir. Yine muhasebe alanının seçiminde eğitimci/hoca faktörü çok etkili diyenlerin % 25’i ve etkilidir diyenlerin % 22,22’si muhasebe alanına yönelmede Finansal Yönetim dersinin etkili olduğunu ifade etmişlerdir. Aynı şekilde Muhasebe alanının seçiminde eğitimci/hoca faktörü çok etkili diyenlerin %22,92’si ve etkilidir diyenlerin % 19,44’ü muhasebe alanına yönelmede Maliyet ve Yönetim Muhasebesi dersinin etkili olduğunu ifade etmişlerdir.

IV.2.3.3.Muhasebe Alanına Eğilimde Diğer Faktörlerin Etkisi

Ankete katılan öğrencilerin muhasebe alanını seçmelerinde etkili olan diğer faktörlerle ilgili soruya verdikleri cevaplardan elde edilen veriler Tablo.21’de görüldüğü gibidir.

Tablo.21. Muhasebe Alanına Yönelimi Sağlayan En Önemli Faktör

	n	%
İş Bulma İmkânı	36	34,95
İyi Ücret/Maaş	9	8,74
Prestij ve Statü	31	30,10
İlgi Çekici Bir Meslek Olması	14	13,59
Diğer	13	12,62
Toplam	103	100,0

Tablo.21’e göre öğrencilerin % 34,95’i iş bulma imkânının yüksek olması sebebiyle muhasebe alanına yöneldiği görülmektedir. Prestij ve statü sağlaması sebebiyle bu alana yönelenlerin oranı % 30,10, ilgi çekici bir meslek olması sebebiyle bu alanı seçenlerin oranı % 13,59 ve ücret/maaş sebebiyle bu alana yönelenlerin oranı % 8,74’tür. Diğer (aile, muhasebe alanını sevme, kendine uygun görme ve kariyer) sebeplerle bu alana yönelenlerin oranı % 12,62’dir.

Tablo.22. Cinsiyet Göre Muhasebe Alanına Yönelimi Sağlayan En Önemli Faktör (Crosstabulation)

	Erkek		Kadın		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
İş Bulma İmkânı	15	27,78	21	42,86	36	34,95
İyi Ücret / Maaş	3	5,55	6	12,25	9	8,74
Prestij ve Statü	17	31,48	14	28,57	31	30,10
İlgi Çekici Bir Meslek Olması	9	16,67	5	10,20	14	13,59
Diğer	10	18,52	3	6,12	13	12,62
Toplam	54	100,00	49	100,00	103	100,00

Cinsiyet ve Muhasebe Alanına Eğilimi Sağlayan En Önemli Faktörler karşılaştırıldığında (Tablo.22), erkek öğrencilerin % 27,78’i, kız öğrencilerin % 42,86’sı iş bulma imkânı nedeniyle muhasebe alanına yöneldiklerini belirtmişlerdir. Erkek ve bayanlar arasında verilen cevaplar içinde belirgin fark, iş bulma faktöründe görülmektedir. Muhasebe mesleğine eğilimi sağlayan en önemli faktörlerden ikincisi prestij ve statüdür. Bu cevabı veren erkeklerin oranı % 31,48 iken kızların oranı % 28,57’dir. Üçüncü sırada bu mesleğe eğilimi sağlayan önemli faktör toplamda % 13,59 ile ilgi çekici bir meslek olmasıdır. Erkeklerin % 16,67’si ve kızların ise % 10,20’si bu cevabı vermiştir.

IV.2.4. Muhasebe Alanına Yaklaşım Düzeyi

Tablo.23. Muhasebe Alanından Memnuniyet Düzeyi

	n	%
Çok Memnunum	14	13,59
Memnunum	64	62,14
Ne Memnunum Ne Memnun Değilim	18	17,48
Memnun Değilim	4	3,88
Hiç Memnun Değilim	3	2,91
Toplam	103	100,0

Tablo.23'te öğrencilerin muhasebe alanından memnuniyetlerinin dağılımı görülmektedir. Buna göre; öğrencilerin %75,73'ü muhasebe alanından memnun olduğunu belirtmiştir. Yine öğrencilerin %17,48'i kararsız olduklarını ve % 6,79'u ise memnun olmadıklarını belirtmiştir.

Tablo.24. Cinsiyete Göre Muhasebe Alanından Memnuniyet Düzeyi (Crosstabulation)

	Erkek		Kadın		Toplam	
	N	%	n	%	N	%
Çok Memnunum	9	16,67	5	10,20	14	13,59
Memnunum	34	62,96	30	61,23	64	62,14
Ne Memnunum						
Ne Memnun Değilim	9	16,67	9	18,37	18	17,48
Memnun Değilim	2	3,70	2	4,08	4	3,88
Hiç Memnun Değilim	-	-	3	6,12	3	2,91
Toplam	54	100,00	49	100,00	103	100,00

Tablo.25. Muhasebe Alanından Memnuniyet Düzeyi Verileriyle Muhasebe Alanına Yönelimi Sağlayan En Önemli Faktör Verilerinin Karşılaştırılması (Crosstabulation)

	İş Bulma İmkânı		İyi Ücret / Maaş		Prestij ve Statü		İlgi Çekici Bir Meslek Olması		Diğer		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	N	%	n	%	n	%
Çok Memnunum	2	5,56	2	22,22	6	19,36	2	14,29	2	15,39	14	13,59
Memnunum	23	63,88	6	66,67	14	45,16	11	78,57	10	76,92	64	62,14
Ne Memnunum												
Ne Memnun Değilim	9	25,00	1	11,11	7	22,58	1	7,14	-	-	18	17,48
Memnun Değilim	1	2,78	-	-	2	6,45	-	-	1	7,69	4	3,88
Hiç Memnun Değilim	1	2,78	-	-	2	6,45	-	-	-	-	3	2,91
Toplam	36	100,00	9	100,00	31	100,00	14	100,00	13	100,00	103	100,00

Tablo.26. Muhasebe Derslerinin İş Yaşamındaki Yararlılığının Önem Sırası

	1		2		3		4		5		6	
	n	%	n	%	n	%	N	%	n	%	n	%
Mali Tablolar Analizi	34	33,01	22	21,36	13	12,62	15	14,56	14	13,59	5	4,85
Finansman Yönetimi	21	20,39	18	17,48	18	17,47	20	19,42	19	18,45	7	6,80
Maliyet ve Yönetim Muh.	15	14,56	18	17,48	24	23,30	13	12,62	22	21,36	11	10,68
Muhasebe Denetimi	19	18,45	20	19,42	17	16,50	19	18,45	16	15,54	12	11,65
Muhasebe Standartları	9	8,74	15	14,56	20	19,42	22	21,36	14	13,59	23	22,33
Muhasebe Hukuk İlişkileri	5	4,85	10	9,70	11	10,69	14	13,59	18	17,47	45	43,69
Toplam	103	100,00	103	100,00	103	100,00	103	100,00	103	100,00	103	100,00

Tablo.24'e bakıldığında erkek öğrencilerin % 16,67'si muhasebe alanından çok memnun olduğunu ifade ederken, yine erkek öğrencilerin %62,96'sı memnun olduğunu ifade etmiştir. Bununla beraber kız öğrencilerin % 10,20'si muhasebe alanından çok memnun iken, % 61,23'ü memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Toplam olarak bakıldığında erkeklerin % 79,63'ünün ve bayanların % 71,43'ünün muhasebe alanından memnun oldukları görülmektedir.

Tablo.25'e bakıldığında göze çarpan en belirgin durumun memnunum kategorisinde olduğu gözlenmektedir. Öğrencilerden iş bulma imkânı nedeniyle muhasebe alanını seçenlerin % 63,88'i muhasebe alanını seçtiği için memnun olduğunu belirtmiştir. İyi ücret/maaş nedeniyle muhasebe alanını seçenlerin %66,67'sinin, prestij ve statü nedeniyle seçenlerin %45,16'sının, ilgi çekici bir meslek olması nedeniyle seçenlerin % 78,57'sinin ve diğer nedenlerle seçenlerin % 76,92'sinin muhasebe alanından memnun oldukları görülmektedir.

Ankete katılan öğrencilerin hangi muhasebe derslerinin iş yaşamında daha yararlı olacağı Tablo.26'de sunulmuştur. Öğrencilere göre; ilk sırayı % 33,01 ile Mali Tablolar Analizi dersi almaktadır. Finansal Yönetim dersi % 20,39 ile ikinci Muhasebe Denetimi dersi %18,45 ile üçüncü, Maliyet ve Yönetim Muhasebesi dersi %14,56 ile dördüncü, Muhasebe Standartları dersi 8,74 ile beşinci ve Muhasebe Hukuk İlişkileri dersi de %4,85 ile altıncı sırayı almaktadır. Tablo.15'deki öğrencilerin muhasebe alanına yönelmelerinde en fazla etkili olan dersin % 27,19 ile Mali Tablolar Analizi dersi olduğu sonucu da, Mali Tablolar Analizi dersinin iş yaşamında en faydalı ders olduğu görüşünü destekler niteliktedir.

Tablo.27. Muhasebeye İlişkin Aktivitelere Katılım

	Evet		Hayır		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Kurs	86	83,50	17	16,50	103	100,00
Toplantı ve Eğitim Semineri	62	60,19	41	39,81	103	100,00
Konferans	73	70,87	30	29,13	103	100,00
Çalışma Grubu	94	91,26	9	8,74	103	100,00

Ankete katılan öğrencilerin muhasebeye ilişkin katıldıkları aktivitelere Tablo.27’de sunulmuştur. Muhasebe alanında kurslara katılanların oranı % 83,50 iken katılmadım diyenlerin oranı %16,50’dir. Toplantı ve seminerlere katılanların oranına bakıldığında % 60,19 , katılmayanların oranı % 39,81’dir. Konferanslara katılan öğrencilerin oranına bakıldığında % 70,87 iken, katılmadım diyenlerin oranı % 29,13 olarak görülmektedir. Bir çalışma grubuna katılan öğrencilerin oranı ise % 91,26 ile en yüksek orandır. Ankete katılan öğrencilerin çok yüksek oranda muhasebeye ilişkin aktivitelere katıldıkları görülmektedir. Bu durum öğrencilerin muhasebeye yaklaşımlarındaki ciddiyet düzeyinin yüksekliğini de göstermektedir.

Tablo 28: Eğitiminizi Tamamladıktan Sonra Hangi Sektörde Çalışmayı Düşünüyorsunuz veya Planlıyorsunuz?

	n	%
Eğitim (Akademik Kariyer)	18	17,48
Kamu Sektörü	17	16,51
Özel Sektör	64	62,13
Muhasebe Alanında Kariyer Düşünmüyorum	4	3,88
Toplam	103	100,00

Öğrencilerden eğitimini tamamladıktan sonra hangi sektörde çalışmayı düşündükleri Tablo.28’de sunulmuştur. Buna göre, muhasebe alanında çalışmayı isteyenlerin oranı % 96,12 olarak görülmektedir. Bu oranın % 62,13’ü özel sektörde muhasebe alanında çalışmayı istemektedir. Muhasebe alanında akademik kariyer yapmak isteyenlerin oranı % 17,48 iken kamu sektöründe muhasebe alanında çalışmayı isteyenlerin oranı % 16,51’dir. Muhasebe alanında kariyer düşünmeyen öğrencilerin oranı ise % 3,88’dir.

Tablo.29. Muhasebe Denildiğinde Akla İlk Gelen Meslek

	n	%
Denetçi	18	17,48
Mali Müşavirlik	72	69,90
Hesap Uzmanı	6	5,83
Müfettişlik	7	6,79
Diğer	-	-
Toplam	103	100,0

Tablo.29’da öğrencilerin, muhasebe denildiğinde ilk akla gelen meslek sorusuna verdikleri cevaplar görülmektedir. Buna göre meslekler sırasıyla mali

müşavirlik (%69,90), denetçilik (%17,48), müfettişlik (%6,79) ve hesap uzmanlığı (%5,83) olmuştur.

Tablo.30. Cinsiyete Göre Muhasebe Denildiğinde Akla İlk Gelen Meslek (Crosstabulation)

	Erkek		Kadın		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Denetçi	9	16,66	9	18,37	18	17,48
Mali Müşavirlik	39	72,22	33	67,35	72	69,90
Hesap Uzmanı	3	5,56	3	6,12	6	5,83
Müfettişlik	3	5,56	4	8,16	7	6,79
Diğer	-	-	-	-	-	-
Toplam	54	100,00	49	100,00	103	100,00

Tablo.30’a göre ankete katılan öğrencilerin erkek öğrencilerin %72,22’si ve kız öğrencilerin %67,35’i muhasebe denildiğinde ilk akla gelen mesleğin Mali Müşavirlik olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo.31. Muhasebe Alanında Meydana Gelen Değişimlerin Takip Edilme Durumu

	N	%
Hayır	28	27,18
Evet	75	72,82
Toplam	103	100,0

Tablo.31’e göre muhasebe alanındaki meydana gelen değişimleri takip eden öğrencilerin oranı % 72,82 iken bu alanda meydana gelen değişimleri takip etmiyorum diyenlerin oranı % 27,18’dir.

Tablo.32. Muhasebe Alanından Memnun Olma Düzeyi ile Muhasebe Alanında Meydana Gelen Değişimlerin Takip Durumu (Crosstabulation)

	Evet		Hayır		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Çok Memnunum	12	16,00	2	7,14	14	13,59
Memnunum	53	70,67	11	39,29	64	62,14
Ne Memnunum	10	13,33	8	28,57	18	17,48
Değilim	-	-	4	14,29	4	3,88
Memnun Değilim	-	-	3	10,71	3	2,91
Hiç Memnun Değilim	-	-	-	-	-	-
Toplam	75	100,00	28	100,00	103	100,00

Tablo.32’de muhasebe alanından memnun olma düzeyi arttıkça, muhasebe alanında meydana gelen değişimleri takip etme oranının da arttığı görülmektedir. Diğer bir ifadeyle muhasebe alanından memnun olma düzeyi ile muhasebe alanında meydana gelen değişimleri takip etme düzeyi arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu söylenebilir. Yine Tablo.32’ye göre öğrencilerin % 75,73

gibi bir oranda muhasebe alanından memnun olup, muhasebe alanındaki değişimleri takip ettikleri tespit edilmiştir.

V. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Araştırma Marmara Üniversitesi Türkçe İşletme bölümü öğrencilerinden Marmara Üniversitesi Türkçe İşletme bölümünde eğitim faaliyetini sürdüren lisans son sınıf öğrencileri, yüksek lisans ve doktora ders aşamasındaki öğrencileri kapsamaktadır. Bu araştırmada muhasebe alanını seçmiş öğrencilerin muhasebe alanına ilk yönelimlerini ve öğrencilerin muhasebeye eğiliminde muhasebe dersi ve hoca faktörünün etkisi ile muhasebe alanına yaklaşım düzeyi ortaya çıkartılması amaçlanmıştır.

Ankete katılan öğrencilerin muhasebe alanına yönelimi çok büyük oranda üniversite döneminde olduğu görülmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin muhasebe alanını ciddi biçimde dikkate aldıkları dönemde yine üniversite dönemidir. Öğrencilerin büyük bir kısmının muhasebe alanında çalışan bir tanıdığına olması muhasebe alanına yönelmede yeterince etkili olmadığı söylenebilir. Ankete katılan öğrencilerin büyük bir kısmının muhasebe alanını seçmeden önce planladıkları bir kariyer alanı varken, sonrasında muhasebe alanına yöneldikleri görülmektedir. Bu durum muhasebeye yönelmede muhasebe alanında çalışan tanıdıklarının nispeten etkin olduğunu göstermektedir.

Öğrencilerin muhasebeye eğilimlilerin de muhasebeye ilişkin alınan ilk derslerin önemli bir etkisinin olduğunu. Muhasebe alanına öğrencilerin yönelmesinde en etkili derslerin Mali Tablolar Analizi, Finansman Yönetimi ile Maliyet ve Yönetim Muhasebesidir. Çalışmada iş yaşamı için en yararlı muhasebe dersinin Mali Tablolar Analizi dersi olduğu ifade edilmektedir. Muhasebe Denetimi ile Maliyet ve Yönetim Muhasebesi dersi de iş yaşamında fayda sağlayacak muhasebe dersleri olarak görülmektedir. Bununla beraber muhasebe alanının seçiminde hoca faktörünün etkisinin de önemli olduğu görülmektedir. Seçilen dersler üzerinde hoca faktörünün etkili olduğu da söylenebilir.

Muhasebe alanının seçiminde etkili olan diğer faktörlerden en önemlisi bu alanda iş bulma imkânının yüksek olmasıdır. Bu faktör, öğrencilerin muhasebe alanına yönelmelerinde önemli bir etken konumundadır. Ayrıca öğrenciler açısından muhasebe alanının prestij ve statü sağlıyor olarak görülmesi de önem arz etmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin büyük bir kısmının muhasebe alanını seçmiş olmaktan memnun olduklarını söylemek mümkündür.

Diğer yandan ankete katılan öğrencilerden önemli bölümü muhasebeye ilişkin aktivitelere katıldığı tespit edilmiştir. Bununla beraber öğrencilerin muhasebe alanındaki değişimleri takip ettiği ve muhasebe alanından memnun olma oranının bu sonucu etkilediği görülmektedir. Bu süreç öğrencileri eğitimlerini tamamladıktan sonra muhasebe alanında çalışmaya motive ederken, öğrencilerin muhasebe alanına yönelik ciddi bir yaklaşım içinde olduğunu göstermektedir.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- [1] Yardımcıoğlu, M. & Büyüksalvarcı, A. (2007). Muhasebe Mesleğinde Meslek Yüksekokullarının Yeterliliği ve Tercih Edilme Sebepleri: Selçuk Üniversitesi'nde Bir Uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (36), 173-178.
- [2] Uyar, S. (2008). Uluslararası Eğitim Standartları Ve Akdeniz Üniversitesi'nde Muhasebe Eğitimi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi (MODAV)*, 10(1), 79-107.
- [3] Byrne, M. & Flood, B. (2005). A Study of Accounting Students' Motives, Expectations And Preparedness For Higher Education. *Journal of Further and Higher Education*, 29(2), 111-124.
- [4] Hacırüstemoğlu, R. (2008). Bilgi Çağında Muhasebe Eğitimi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi (MODAV)*, 10(3), 1-6.
- [5] Cheng, K.W. (2007). The Curriculum Design In Universities From The Perspective Of Providers In Accounting Education. *Education*, 127(4), 581-590.
- [6] Dosch, R.J. & Wambsganss, J.R. (2006). The Blame Game: Accounting Education Is Not Alone. *Journal of Education for Business*, 81(5), 250-254.
- [7] Hurt, B. (2007). Teaching What Matters: A New Conception of Accounting Education. *Journal of Education for Business*, 82(5), 295-299.
- [8] Mısırlıoğlu, İ.U. (2008). Teaching And Learning Experience In Accounting Education: A UK Perspective. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi (MODAV)*, 10(4), 19-35.
- [9] Demir, M. & Çam, M. (2006). Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Muhasebe Öğreniminde Başarılarını Olumsuz Etkileyen Faktörlere İlişkin Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (32), 160-169.
- [10] Kaya, U. (2007). İlk Defa Muhasebe Dersi Alan Öğrencilerin Dersle Yönelik Algılamaları Üzerine Bir Alan Araştırması: KTÜ Örneği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (36), 125-133.

- [11] Özcan, İ.; Ünal, F. & Helhel, Y. (2009). Muhasebe Programı Öğrencilerinin Cinsiyet ve Öğretim Durumunun Muhasebe Mesleğine Yönelik Tutumları İle İlişkilendirilmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (41), 170-181.
- [12] Erol, M. & Atmaca, M. (2004). Meslek Yüksek Okullarında Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin İş Dünyasında Muhasebe Mesleğinde Çalışmaya Karşı Tutumları. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (24), 171-178.
- [13] Nelson, T.I.; Vendrzyk, P.V.; Quirin, J.J. & Kovar, E.S. (2008). Trends In Accounting Student Characteristics: Result From a 15-Year Longitudinal Study at FSA Schools. *Accounting Education*, 23(3), 373-389.

Hakan ÇELENK (hcelenk72@yahoo.com) has Ph.D. of Labor Economics and Industry Relations department at Marmara University Social Sciences Institute. His research areas are Labor Cost, Cost Accounting, Management Accounting and Accounting.

Metin ATMACA (matmaca20@gmail.com) graduated from the Master Program of Department at Canakkale Onsekiz Mart University. His research areas are Financial Statement Analysis, Cost Accounting, Management Accounting and Accounting.

Emre HORASAN (ehorasan@yahoo.com) graduated from the Master Program of Accounting Finance Department at Marmara University. His research areas are Cost Accounting, Management Accounting and Accounting.